

Sygn. akt VI ACa 799/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA - Agata Zając

Sędzia SA - Małgorzata Manowska

Sędzia SO del. – Agnieszka Owczarewicz (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Mariola Frąckiewicz

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa E. J.

przeciwko (...) Sp. z o.o. w W. i V. S.

o ochronę dóbr osobistych

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 15 lutego 2013 r.

sygn. akt III C 1400/09

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) Sp. z o.o. w W. i V. S. solidarnie na rzecz E. J. kwotę 2.070 (dwa tysiące siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 799/13

UZASADNIENIE

Powód E. J. pozwem z 3 grudnia 2009 roku wystąpił przeciwko V. K. (1), M. K. oraz (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w o ochronę dóbr osobistych i zadośćuczynienie. Powód domagał się opublikowania na pierwszej stronie gazety (...) oświadczenia o przeproszeniu powoda za podanie nieprawdziwych informacji i zasądzenia na jego rzecz zadośćuczynienia w kwocie 40.000 zł solidarnie od wydawcy, redaktora naczelnego oraz autora artykułu .

Zarządzeniem z 15 stycznia 2010 roku pozew w stosunku do V. K. (2) - autora artykułu oraz M. K. - redaktora naczelnego, został zwrócony.

W odpowiedzi na pozew z 19 kwietnia 2010 roku pozwany (...) sp. z o.o. siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Postanowieniem z 27 października 2010 roku sąd postanowił wezwać do udziałów w sprawie w charakterze pozwanej V. S. (dawniej K.) na podstawie art. 194 § 3 k.p.c. (k 313).

Wyrokiem z 15 lutego 2013 roku Sąd Okręgowy w Warszawie nakazał wydawcy tygodnika (...) spółce ograniczoną odpowiedzialnością w W. zamieszczenie w tygodniku (...) na stronie 36., w górnej części tej strony w określonym przez sąd terminie oświadczenia o przeproszeniu powoda za opublikowanie w materiale prasowym (...) nieprawdziwej informacji, że E. J. jest byłym agentem służb specjalnych A. jak również zasądził od wydawcy na rzecz powoda 25 000 zł tytułem zadośćuczynienia, nadto zasądził od autorki artykułu V. S. na rzecz powoda kwotę 1000 zł tytułem zadośćuczynienia, z tym że zastrzegł, iż zapłata tej kwoty nastąpi solidarnie z (...) sp. z o.o. w W.. W pozostałej części Sąd powództwo oddalił i zniósł koszty pomiędzy stronami.

W uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia Sąd I instancji wskazał, że w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego wykazano, iż autorka artykułu wykazała dołożenie należytej staranności i rzetelność przy zbieraniu materiałów i weryfikacji informacji na temat współpracy powoda z FBI i władzami USA, jak również bycia tajnym współpracownikiem służb specjalnych. Natomiast nie zostały spełnione przesłanki przewidziane w prawie prasowym uznające za prawidłowe działanie autorki artykułu w zakresie podanych informacji, iż powód współpracował ze służbami specjalnymi A.. Sąd również nie stwierdził zaistnienia przesłanek usprawiedliwiających publikację wizerunku powoda bez zgody zainteresowanego i w świetle tak ustalonych okoliczności faktycznych uznał, że publikacja wizerunku narusza prawo do wizerunku czyli dobro osobiste powoda, a w konsekwencji należne za to jest powodowi zadośćuczynienie w wysokości 20.000 zł. w pozostałej części stwierdził, że zadośćuczynienie w kwocie 5000 zł należy się powodowi za nieprawdziwie oświadczenia o współdziałaniu ze służbami specjalnymi A.. Ponieważ żądanie zasądzenia zadośćuczynienia w kwocie 40 000 zł. odnosiło się do całości naruszenia (publikacja wizerunku oraz cztery, zdaniem powoda, nieprawdziwe informacje) Sąd uznał, że skoro bezprawne działanie dotyczy jedynie publikacji wizerunku oraz informacji o współpracy powoda ze służbami A., to zasądzenie zadośćuczynienia w kwocie 25 000 zł (20 000 zł. za publikację wizerunku i 5000 za informacje o współpracy ze służbami specjalnymi A.) będzie adekwatne do stopnia naruszenia. Sąd podkreślił, że gdyby w tygodniku pojawił się sam artykuł bez zdjęcia powoda, prawdopodobieństwo, iż powód zostanie rozpoznany w miejscu zamieszkania byłoby bardzo małe (nie spowodowały tego bowiem wcześniejsze publikacje na temat powoda niezawierające jego wizerunku) Zdaniem Sądu to głównie z powodu publikacji wizerunku powód poniósł konsekwencje naruszenia dóbr osobistych. Odpowiedzialność z tego tytułu spoczywa natomiast jedynie na wydawcy, bowiem pozwana na publikację wizerunku powoda nie miała wpływu.

Za zamieszczenie informacji o współpracy powoda ze służbami specjalnymi A. odpowiadają natomiast, zdaniem Sądu, oboje pozwani, z tym, że Sąd przyjął udział pozwanej jedynie w jej jednej piątej części kwoty 5000 zł, z uwagi na dysproporcję pomiędzy dochodami pozwanej, a sytuacją majątkową wydawcy (...) sp. z o.o. w W..

Przedmiotowe rozstrzygnięcia zaskarżyli (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. oraz pozwana V. S..

Pozwany wydawca zaskarżył rozstrzygnięciem w punkcie I, II, III oraz V. natomiast pozwana zaskarżyła wyrok w pkt II oraz pkt V.

Zaskarżonemu rozstrzygnięciu pozwani zarzucili naruszenie:

- art. 23 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że sformułowanie, że powód jest agentem służb specjalnych w A. naruszyło dobra osobiste powoda w postaci dobrego imienia i czci, gdyż sformowanie to „nie przynosi chwały“ podczas gdy w istocie sformowanie to obiekty nie ma charakteru zniesławiającego/naruszającego dobra osobiste a nadto, że dobro osobiste powoda nie zostały naruszone.

-art. 24 § 1 art. 448 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na:

- nieprawidłowym przyjęciu przez Sąd I instancji, że pozwani naruszyli dobra osobiste powoda - to jest jego dobre imię oraz cześć i naruszenie to było bezprawne - mimo że działanie pozwanych uzasadniane było ochroną istotnych

interesów społecznych i realizacją prawa społeczeństwa państwa demokratycznego do uzyskania pełnej informacji o nieprawidłowościach życia publicznego oraz powód nie wykazał aby te dobra zostały naruszone,

- nieprawidłowym przyjęciu przez Sąd I instancji, że pozwany (...) spółka z o.o. zobowiązana była do uzyskania zgody powoda na publikację jego wizerunku, gdy publiczna aktywność powoda powoduje, iż jest on osobą powszechnie znaną,

- nieprawidłowym zasądzenie od pozwanych zadośćuczynienia w sytuacji gdy brak do tego podstaw faktycznych i prawnych w sytuacji, w której nie doszło do naruszenia jakichkolwiek dóbr osobistych powoda,

-nieprawidłowym zasądzeniu od pozwanych zadośćuczynienia w wysokości rażąco nieadekwatnej do przedmiotowych okoliczności, spornej publikacji oraz czynności podejmowanych przez pozwaną V. S., których celem była weryfikacja informacji przedstawionych w tej publikacji,

- nieprawidłowym zobowiązaniu pozwanego (...) do złożenia oświadczenia o treści i w sposób wymieniony w pkt I wyroku w sytuacji, gdy brak jest podstaw faktycznych i prawnych do stosowania tego rodzaju środka usuwającego skutki naruszenia dóbr osobistych powoda,

- zasądzenie zadośćuczynienia wobec braku zawinionego naruszenia dóbr osobistych powoda.

Naruszenie przepisów art. 87 ust. 1,2 punkt 1,2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych przez niewłaściwe zastosowanie art. 87 ust. 1 pkt 1 wyżej wskazanej ustawy oraz niezastosowanie art. 81 ust. 2 pkt 1 i 1 prawa autorskiego przez nieuwzględnienie okoliczności, że:

- nie była potrzebna zgoda na publikację wizerunku powoda też z powodu, iż wybierając działalność przestępczą w zorganizowanej grupie przestępczej i dopuszczając się licznych przestępstw, w pełni akceptował, że jego zachowanie i dane osobowe (w tym wizerunek) zostaną w końcu ujawniane społeczeństwu ;

- powód w dacie opublikowania spornego artykułu był osobą powszechnie znaną, zatem publikowanie jego wizerunku - miało związek z publiczną aktywnością, którą powód realizował. Powód stanowi jedynie element fotografii, która obrazuje wykonywanie przez organy ścigania (policję) obowiązków ustawowych –w tym walki ze zorganizowaną przestępczością.

Naruszenie przepisów artykułu 1,6 ust. 1 i 4 i art. 41 ustawy z 26 stycznia 1984 roku prawo prasowe przez ich niezastosowanie i:

-zanegowania roli prasy w nowoczesnym państwie demokratycznym, a w szczególności obowiązku informowania społeczeństwa o wszelkiej patologii życia publicznego, piętnowanie nadużyć i nierównego traktowania obywateli (bezpodstawne unikanie kar orzeczonych prawomocnymi wyrokami),

- uniemożliwienie prasie realizowania zasady jawności życia publicznego a w szczególności przekazywania obywatelom informacja o pozakulisowych i niekontrolowanych przez organy nadzoru ustaleniach dotyczących osób współpracujących ze służbami specjalnymi,

-uniemożliwienie prasie poddanie instytucji państwowych odpowiedzialnych za szeroko rozumiane działania wymiaru sprawiedliwości praktyce dotyczącej „załatwienia“ spraw osób, które unikają odpowiedzialności karnej wyłącznie z tego powodu, że pozostają w różnych kontaktach ze służbami specjalnymi,

- pominięcie, że sprawca poważnych przestępstw, uczestnik zorganizowanych grup przestępczych, osoba współpracująca z różnymi służbami specjalnymi - podobnie jak polityk przedstawiający kontrowersyjne poglądy - korzysta ze słabszej ochrony swego dobrego imienia oraz wizerunku.

Naruszenie przepisu art. 12 ust. 1 pkt 2,15 ust. 2 punkty i 1,2; 41 prawa prasowego przez ich niezastosowanie lub niewłaściwe zastosowanie, to jest ustalenie przez Sąd I instancji odpowiedzialności cywilnej pozwanych za naruszenie

praw osobistych powoda jako konsekwencji wykonania przez pozwanych obowiązku zachowania w tajemnicy źródła uzyskanych informacji- co oznacza, że pozwani ponieśli karę za przestrzeganie zasad etyki zawodowej i ochrony interesu osób udzielających informacji.

Naruszenia art. 54 ust. 1 Konstytucji RP przez jego niezastosowanie co skutkowało naruszeniem prawa pozwanego do wyrażania poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechnienie informacji dla społeczeństwa istotnych a dotyczące bezpieczeństwa obywateli państwa.

W naruszenie przepisów art. 10 Konwencji Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz.U. z 1993. roku, nr 101, pozycja 284) oraz art. 10 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka poprzez ich niezastosowanie co skutkowało naruszeniem prawa pozwanych do wyrażenia opinii i przekazywania informacji.

Pozwani zarzucili również naruszenie przepisów prawa procesowego, które to naruszenie mogło mieć wpływ na treść wyroku Sądu I instancji: poprzez naruszenie art. 227,232,233 § 1 k.p.c. poprzez:

Naruszenie zasady swobodnej oceny materiału dowodowego, gdyż materiał dowodowy zgromadzony przez Sąd I instancji był niepełny i nie upoważniał do wydania orzeczenia merytorycznego,

- nieuwzględnienie wszystkich wniosków dowodowych, które złożyli pozwani w tym zwrócenie się do (...) o uzyskanie informacji,

- uznanie że pozwani w sposób bezprawny naruszyli dobra osobiste powoda bez przeprowadzenia jakiegokolwiek analizy kryminalnej przeszłości powoda i zbadania, czy w związku z prawdziwymi faktami ujawnionymi w spornym materiale prasowym można w ogóle formułować kategorię wniosków co do naruszenia dobra dobrego imienia i czci powoda,

- nie przeprowadzenie analizy materiału dowodowego w kontekście uznania powoda za osobę powszechnie znaną z uwagi na jego publiczną - kryminalną - działalność.

Naruszenie przepisu art. 328 § 2 k.p.c. przez

- niewyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku czy wcześniejsze kontakty świadków M. M. z powodem miało wpływ na ocenę zeznań tego świadka, które to zeznania zostały przyjęte za podstawę ustaleń faktycznych

-niewyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku czy kryminalna przeszłość powoda była w ogóle brana przez Sąd pod uwagę przy badaniu przesłanek bezprawności w działania pozwanych;

-niewyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przesłanki zaniechania lub jego braku w odniesieniu do działań pozwanych.

Wskazując na powyższe pozwani domagali się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa w stosunku do pozwanych w zaskarżonej części, jak również zasądzenia od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego przed sądami I i II instancji wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny, zważył co następuje:

Apelacje pozwanych nie zasługują uwzględnienie.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, że w świetle prawomocności rozstrzygnięcia oddalającego powództwo, aktualnie spór sprowadza się do naruszenia dóbr osobistych powoda poprzez umieszczenie bez jego zgody wizerunku i opublikowanie nieprawdziwej informacji o współpracy powoda ze służbami specjalnymi A.. W tym kontekście strona pozwana podważa prawidłowość ustaleń faktycznych Sądu, jak również dokonaną przez Sąd I instancji ocenę prawną. Przed przystąpieniem do oceny zgodności zaskarżonego orzeczenia z normami prawa materialnego, Sąd Odwoławczy pragnie się odnieść do zarzutów naruszenia prawa procesowego, które miało, zdaniem pozwanych, wpływ na treść

rozstrzygnięcia. Skarżący podnoszą, że Sąd I instancji naruszył art. 227,232 i 233 § 1 k.p.c. jak również normę art. 328 § 2 k.p.c..

Skarżący zakwestionował dokonaną przez Sąd Okręgowy ocenę zeznań świadków, w tym M. M., na okoliczność negatywnych dla powoda skutków publikacji inkryminowanego artykułu. Zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sąd dokonuje swobodnej oceny dowodów, nie jest to jednak ocena dowolna. Granice sędziowskiej oceny dowodów wyznaczają przepisy proceduralne reguły logicznego rozumowania oraz zasady doświadczenia życiowego. W związku z powyższym postawienie Sądowi I instancji skutecznego zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania naruszenia przepisów prawa procesowego lub uchybienia zasadom logicznego rozumowania albo doświadczenia życiowego, bowiem tylko takie zarzuty można przeciwstawić uprawnieniu sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. W tej sytuacji nie będzie wystarczające samo przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze i znaczeniu poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena dokonana przez sąd (porównaj wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 1998 r., III CKN 4/98, z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99, OSNAPiUS 2000/19/732 oraz z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, OSNC 2000/10/189). Samo zakwestionowanie zeznań świadków z odwołaniem się do okoliczności, że są to osoby powiązane z powodem lub mają „kryminalną przeszłość” nie oznacza samo przez się, że zeznania te są niewiarygodne. Rozumowanie Sądu, który dał wiarę zeznaniom świadków, że opublikowanie wizerunku powoda spowodowało, iż został rozpoznany przez sąsiadów, a w połączeniu z informacjami o jego zatrzymaniu i stawianych mu zarzutach, powyższe skutkowało ostracyzmem, jest logiczne i spójne. Pozwani nie wykazali, żadnego błędu w rozumowaniu Sądu w tym zakresie, a ustalony scenariusz zdarzeń przez Sąd Okręgowy jest jak najbardziej zgodny z doświadczeniem życiowym. Mając powyższe na uwadze zarzuty stawiane Sądowi I instancji nie są trafne.

Na rozprawie z 21 grudnia 2012 roku Sąd oddalił wniosek o zwrócenie się do (...) o nadesłanie informacji dotyczących powoda, gdyż w innej sprawie o naruszenie dóbr osobistych Sąd zwracał się do (...) z wezwaniem o przekazanie analogicznej informacji i otrzymał odmowę podania takich danych dla celów procesu cywilnego. Pozwani nie wnieśli zastrzeżenia do protokołu w trybie art. 162 k.p.c., i już z tego powodu zarzut powyższy nie może być rozpoznany. Na marginesie należy wskazać, że w apelacji skarżący nie wskazali, że Sąd nieprawidłowo ustalił, iż (...) nie udziela informacji żądanych przez pozwanych do celów postępowania cywilnego. Mając powyższe na uwadze strona pozwana nie może zasadnie zarzucać naruszenia art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie przedmiotowego wniosku, gdyż wniosek pozwanych nie jest przydatny dla poczynienia ustaleń mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Nie sposób zgodzić się również z zarzutem apelacyjnym sporządzenia przez Sąd I instancji uzasadnienia nie odpowiadającego wymogom oznaczonym w art. 328 § 2 k.p.c. Zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może być skuteczny jedynie w takiej sytuacji, gdy uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia wykazuje tak daleko idące mankamenty, iż uniemożliwiają one dokonanie kontroli instancyjnej. W przedmiotowej sprawie uzasadnienie Sądu I instancji zostało sporządzone w sposób pełny ze wskazaniem podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, dowodów, na których się sąd oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny w całości podzielił ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji i uznał je za własne.

Przechodząc do oceny zarzutów naruszenia prawa materialnego należy wskazać co następuje:

Skarżący koncentrują się w apelacji na błędzie Sądu I instancji, który polegał, ich zdaniem, na tym, że Sąd ów ustalił naruszenie dóbr osobistych powoda poprzez publikacje wizerunku i podanie informacji, że współpracował on ze służbami specjalnymi A.. Zdaniem skarżących działalność przestępcza powoda spowodowała, że utracił on dobre imię oraz cześć. Pozwani podkreślają w apelacji i formułowanych przez siebie zarzutach, że opublikowanie zarówno wizerunku jak i informacji o współdziałaniu ze służbami specjalnymi nie miało żadnego wpływu na odbiór społeczny i ocenę działania powoda w kontekście jego działalności przestępczej. Z powyższymi zarzutami nie sposób się zgodzić.

Jak trafnie wskazał Sąd I instancji w uzasadnieniu to właśnie publikacja wizerunku powoda spowodowała, iż został on rozpoznany w miejscowości, w której zamieszkuje, samo zaś skazanie powoda za przestępstwa skutku takiego nie osiągnęło.

Rozpoznając zarzuty apelacji należy zatem odpowiedzieć na pytanie, czy publikacja wizerunku osoby, która popełniła czyny zabronione pod groźbą kary jest dozwolona tylko z uwagi na to, że zdaniem prasy, dobro społeczeństwa wymaga informacji o wizerunku takiej osoby, a wolność prasy jako dobro chronione Konstytucją RP, Europejskiej Konwencji Praw Człowieka upoważnia media do dysponowania wizerunkiem przestępców. Na tak postawione pytanie nie sposób odpowiedzieć twierdząco.

Granice wolności prasy oraz prawa obywateli do informacji wyznaczył Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z dnia 10 marca 2009 r w sprawie (...) 2) (...), w którym wskazał, że „Swoboda wypowiedzi prasy nie jest nieograniczona, nawet w obszarze dyskusji o sprawach publicznie ważnych, gdyż trzeba brać pod uwagę ochronę dobrego imienia osób prywatnych i prawa innych osób. Dotyczy to także tekstów zamieszczanych w archiwum internetowym.” Granice wolności prasy oraz prawa obywateli do informacji zostały poddane również szczegółowej analizie w wyroku Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2011 roku, (sygn. akt I CSK 548/10). Sąd Najwyższy wskazał, że „wolność prasy nie może być rozumiana jako uprawnienie do przekazywania do publicznej wiadomości faktów niezgodnych z rzeczywistością, których następstwem jest przedstawianie określonych osób w nieprawdziwym, godzącym w ich dobra osobiste świetle, bez wyraźnej potrzeby. Nie leży w interesie obywateli zapoznawanie się z publikacjami prasowymi, które przez nieprawdziwe fakty wypaczają rzeczywistość, wprowadzają w błąd, a tym samym podważają zaufanie również do prasowych przekazów. Zarówno wolność prasy, jak i prawo obywateli do informacji nie mają absolutnego charakteru, ponieważ powinny być odpowiednio wazone z prawem jednostki do rzetelnego przedstawiania jej działań, które są przedmiotem publicznego osądu.”

W kontekście wyżej wskazanego orzecznictwa nie sposób podzielić zapatrywań skarżących, że wolność prasy oraz prawo obywatela do informacji zawsze jest dobrem przesądzającym o możliwości publikacji wizerunku osoby skazanej za popełnienie czynu zabronionego. Podkreślić również należy, że podanie wyroku do publicznej wiadomości jest środkiem karnym orzekanym przez sąd na podstawie art. 39 pkt 8 k.k., a szczególne zasady publikacji wizerunku i danych osoby przeciwko której toczy się postępowanie karne określone są w art. 13 prawa prasowego. Skarżący podnoszą w apelacji, że działalność powoda w zorganizowanych grupach przestępczych wymaga napiętnowania. Art. 13 ust. 2 prawa prasowego odnosi się właśnie do takich sytuacji kiedy w stosunku do określonej osoby prowadzone jest postępowanie karne w związku z zarzucanymi przestępstwami. Zgodnie z treścią wyroku Sądu Najwyższego z 30 kwietnia 2011 roku, sygn.akt I CSK 509/10 „O udzieleniu zezwolenia na ujawnienie danych osobowych i wizerunku osoby, przeciwko której toczy się postępowanie karne decyduje to, czy za ujawnieniem danych przemawia ważny interes społeczny. Podmiot zamierzający dokonać publikacji nie ma własnego, samodzielnego uprawnienia do oceny, że publikacja danych osobowych osoby, przeciwko której toczy się postępowanie karne, jest dopuszczalna ze względu na interes społeczny, a zatem, o ile nie uzyska on zgody uprawnionego organu, to w procesie o ochronę dóbr osobistych wszczętym przez osobę, przeciwko której toczy się postępowanie karne, a której dane zostały opublikowane bez zezwolenia, nie może skutecznie bronić się zarzutem, iż opublikowanie danych było działaniem zmierzającym do ochrony interesu społecznego.” Sąd Apelacyjny w pełni podziela wyżej zaprezentowany pogląd prawny.

Skarżący wprawdzie podnoszą, że artykuł nie odnosi się do prowadzonych postępowań karnych przeciwko powodowi, a co za tym idzie art. 13 ust. 2 prawa prasowego nie ma w niniejszej sprawie zastosowania, jednakże zdaniem Sądu Apelacyjnego niezależnie od wątków poruszanych przez autorkę artykułu, odnoszących się do działań organów Stanów Zjednoczonych oraz organów wymiaru sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej, umieszczenie wizerunku powoda nastąpiło w kontekście zatrzymania powoda z uwagi na jego działalność sprzeczną z prawem i prowadzone postępowanie karne. Wystarczy odwołać się do treści samego artykułu, w którym autorka pisze „ (...) Biuro (...) zatrzymało go po raz kolejny 9 marca 2006 roku w mieszkaniu przy ulicy (...) na (...) M.. W lokalu znaleziono setki blankietów, wzorów paszportów i (...), karty stałego pobytu, profesjonalny sprzęt do fałszowania i pieniądze - prawdopodobnie również fałszywe. J. w końcu odpowie za swojej winy”. Tym samym niezależnie od poruszanych innych wątków w przedmiotowym artykule, umieszczenie wizerunku powoda, w chwili zatrzymania przez organy

prowadzące postępowania przygotowawcze, jest dokonane w związku z prowadzonym postępowaniem karnym. Zgodnie z treścią przywołanego wyżej orzeczenia Sądu Najwyższego wydawca nie może się powoływać na ważny interes społeczny, który jego zdaniem, uzasadnia publikację wizerunku powoda bez jego zgody. W konsekwencji zarzut pozwanych w tym zakresie nie może być uznany za słuszny.

Nie sposób również podzielić stanowiska skarżącego, że na zdjęciu powód jest jedynie tłem. Przeciwnie, ocena materiału dowodowego, w tym inkryminowanego artykułu, wyraźnie wskazuje, że jest centralną postacią zdjęcia i to właśnie on jest jedyną rozpoznawalną osobą na zdjęciu. Nie sposób również stwierdzić, że artykuł odnosi się do działalności policji i faktu zatrzymania sprawców niebezpiecznych przestępców. Wyraźnie treść całego artykułu odnosi się do powoda, co zresztą jednoznacznie wynika również z zeznań samej pozwanej.

Nie zasługuje również na uwzględnienie zarzuty skarżących, że powód jest osobą publicznie znaną. Na te okoliczności nie powołano jakichkolwiek dowodów. Podnoszone przez pozwaną w zeznaniach informacje, że od wielu lat interesowała się działalnością powoda nie oznacza, że jest on osobą publiczną w rozumieniu przepisów prawa autorskiego. Fakt, że o powodzie (i to bez podania nazwiska) napisano kilka artykułów w prasie o powyższym w żaden sposób również nie przesądza.

Mając powyższe na uwadze, zarzucane przez skarżących naruszenie art. 87 ust. 1, 2 pkt 1, 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych nie jest trafne. Co więcej, jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 19 listopada 2009 r. (sygn. akt IV CSK 232/09) „ograniczenie ochrony wizerunku wynikające z art. 81 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26.1.1984 r. - Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.) nie uchyla zakazu przewidzianego w art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 4.2.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j.: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904 ze zm.), dotyczącego osób, przeciwko którym toczy się postępowanie karne.”

W konsekwencji należy w całości podzielić ocenę prawną dokonaną przez Sąd I instancji, który stwierdził, że publikacja wizerunku powoda bez zgody sądu była bezprawna.

Za trafne należy uznać również ustalenia i ocenę Sądu Okręgowego odnoszące się do przyjęcia, że podanie fałszywych informacji o powodzie w zakresie, w jakim w inkryminowanym artykule stwierdzono, że współpracuje on ze służbami specjalnymi A. narusza dobra osobiste powoda. Nie można się zgodzić ze skarżącymi, że podanie takiej informacji nie narusza dobrego imienia powoda, albowiem powód sam się dobrego imienia pozbawił prowadząc działalność przestępczą. Przyjęcie argumentacji skarżących doprowadziłoby w konsekwencji do przyzwolenia na publikację nieprawdziwych informacji na temat osoby, która kiedykolwiek była skazana za jakiegokolwiek przestępstwa. Prowadziłoby to w istocie do sytuacji, w które takie osoby pozbawione byłyby jakiegokolwiek ochrony i uwolniło prasę od obowiązku dokładania szczególnej staranności przy weryfikacji informacji podlegającej publikacji. Nie sposób również podzielić stanowiska skarżących, że nieprawdziwa informacja o współdziałaniu ze służbami specjalnymi A., nie jest informacją, która może negatywnie oddziaływać na dobre imię powoda. Taka ocena skarżących nie może zasługiwać na aprobatę albowiem współpraca ze służbami specjalnymi jakiegokolwiek państwa nie ma pozytywnych konotacji.

Odnosząc się do zarzutów skarżących nieuwzględnienia przez Sąd zasady winy przy orzekaniu o zadośćuczynieniu, jak również arbitralności przy wyliczeniu zadośćuczynienia należy wskazać co następuje:

Wbrew twierdzeniom skarżących Sąd I instancji odniósł się do zasady winy przy ustalaniu zadośćuczynienia wskazując, iż pozwana nie dołożyła szczególnej staranności przy zbieraniu i wykorzystywaniu materiałów prasowych określonej w art. 12 prawa prasowego. W tym kontekście zaniechanie pozwanej należy ocenić jako winę nieumyślną, skutkującą odpowiedzialnością odszkodowawczą zarówno pozwanej jak i wydawcy. Nietrafne są zarzuty skarżących, że odwołanie się przez pozwaną do anonimowych (bliżej nie określonych) źródeł informacji jest wystarczające do stwierdzenia dochowania szczególnej staranności, o której mówi prawo prasowe. Powyższe rozumowanie prowadziło do wniosku, że dziennikarz, w każdej sprawie mógłby powołać się na anonimowe źródła uwalniając się od odpowiedzialności odszkodowawczej. Stąd też zarzut naruszenia przez Sąd art. 12 ust. 1 pkt 2, 15 ust. 2 punkty i 1, 2; 41 prawa prasowego nie sposób uznać za trafny.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia art. 448 k.c. Sąd Apelacyjny pragnie odwołać się od wyroku Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2006 roku, (sygn.akt I CSK 159/05), w którym wskazano - „Podstawową funkcją zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie dóbr osobistych (art. 448 k.c.) jest funkcja kompensacyjna. Zadośćuczynienie ma wynagrodzić doznaną krzywdę, przy czym powinno uwzględniać wszystkie aspekty tej krzywdy. Nie może mieć znaczenia tylko symbolicznego, ale nie będąc odszkodowaniem, ma mieć odczuwalną wartość majątkową. Przy ocenie, jaka suma jest odpowiednia tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę spowodowaną naruszeniem dóbr osobistych, należy mieć na uwadze rodzaj dobra, które zostało naruszone oraz charakter, stopień nasilenia i czas trwania doznawania przez osobę, której dobro zostało naruszone, ujemnych przeżyć psychicznych spowodowanych naruszeniem (krzywda). Dla oceny tej nie jest też bez znaczenia stopień winy osoby naruszającej dobra osobiste, cel który zamierzała ona osiągnąć podejmując działanie naruszające te dobra i korzyść majątkowa, jaką w związku z tym działaniem, uzyskała lub spodziewała się uzyskać.” Analiza uzasadnienia Sądu I instancji jednoznacznie wskazuje, że Sąd ów uwzględnił wszystkie okoliczności, które wpływają na wysokość przyznanego zadośćuczynienia, w tym sytuację majątkową pozwanej, fakt że to wydawca uzyskuje główne dochody z publikacji „ciekawego” artykułu. Zasądzone zadośćuczynienie, w kontekście nie sposób uznać za wygórowane. Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny nie stwierdził naruszenia artykułu 448 k.c., a zarzuty skarżącego w tym zakresie uznał za chybione.

Wobec dokonania prawidłowej oceny, że publikacja wizerunku powoda i nieprawdziwych informacji naruszyła dobra osobiste powoda, zarzuty kwestionujące zasadność zastosowania art. 23 i 24 k.c. nie są trafne, zaś nakazanie złożenia oświadczenia znajduje podstawę w art. 24§ 1 k.c.

W konsekwencji apelacja skarżących podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego znajduje swoją podstawę w art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c.